

Kerstfeest

Kerstfeest – het moment waarop de opdracht tot vrede opnieuw een belletje bij ons doet rinkelen... tenminste, als we de engel mogen geloven. Kerstfeest brengt, zogezien, de opdracht het feest te zijn van de mensen des welbehagens, de mensen die vol vrede zijn en de wereld vol vrede willen maken. Het feest van gelukkige mensen dus die vredig zijn en vrede uitdragen. Gaat dat niet wat ver, zo'n opdracht? Wij horen die engelenzang meestal niet als een opdracht, maar als een wens of een voorspelling, zoals: Kerstfeest is het feest van mensen die graag gelukkig zouden willen zijn.

Een nieuw begin

Mensen die bewust het kerstfeest vieren, vieren dat een nieuw begin mogelijk is. Dat er een geboorte is die het mogelijk maakt dat er dingen wezenlijk veranderen. En we zouden ten diepste willen dat alles zo zou veranderen dat we gelukkig zijn. Diep van binnen een goed gevoel, lekker in je vel zitten. En datzelfde graag voor al die andere mensen. Een nieuw begin dus, dat zaken ten goede verandert. Zoals met oud en nieuw wanneer we goede voornemens maken. Nieuwjaar, dat is zo'n wens tot nieuw begin in de beleving van velen. Het is niet voor niets dat het feest van nieuwjaar zo dicht bij kerst ligt: 1 januari is de octaafdag van kerst, de achtste kerstdag, de afsluiting van het kerstfeest. Het burgerlijk nieuwjaar heeft zich aangepast aan dit kerkelijke feest. Vroeger begon het burgerlijk nieuwjaar op 1 maart: september, oktober, november, december betekenen resp. 7^e, 8^e, 9^e en 10^e maand. Waarom schrikkeloos op 29 februari valt? Die werd aan het einde van het jaar geplakt. Tot in de negentiende eeuw is in verschillende delen in Nederland nog nieuwjaar gevierd op 1 maart. Een nieuw begin, daar hadden we het over. Niet voor niets wensen we elkaar toe: fijne feestdagen en een gelukkig nieuwjaar. Een wens, een diepe behoefte, een verlangen naar GELUK. Toch is er maar zelden iemand die terugkijkt op het afgelopen jaar, en uit de grond van zijn of haar hart kan zeggen 'ik ben dit jaar gelukkig geweest'. Ergens langs de route gaat er wel iets mis. 'Ik slaap zo slecht', 'voel me zo moe', 'hoe lang is het geleden, dat ik eens echt, ontzettend gelachen heb', 'ik "moet" altijd zo veel'...u kunt die lijst vast wel zelf moeiteloos aanvullen. Gelukkig zijn, hoe doe je dat? Antwoord op die vraag kunnen we in de bijbel vinden. Op verschillende manieren vertelt de bijbel daarover. Je moet even zoeken, want de bijbel lijkt niet op zo'n Amerikaanse bestseller als 'hoe word ik gelukkig in zeven stappen'. Maar het stáát er wel degelijk. En het kerstverhaal is daar een mooi voorbeeld van.

De oorsprong van de Bron

Gelukkig word je door in beweging te komen, een innerlijke reis te gaan maken naar de bron van het leven. Zo ging Abraham en later Mozes met het volk op reis naar het Beloofde Land. En zo gingen Jozef en Maria op weg naar Betlehem. Niet voor niets gaan zij naar de stad van David, de plek waar zij hun bronnen kunnen vinden, hun roots. Daar gaan zij op zoek naar een plek voor henzelf, naar een plek voor een nieuw begin, een plek van waaruit hun geluk kan gaan groeien.

De langste reis is de reis naar binnen, zei Dag Hammerskjold – de secretaris-generaal van de VN die zoveel mensen heeft geholpen met zijn dagboek over zijn zoektocht: "Wie uit één stuk wil leven, in intimiteit en solidariteit, zal op een dag ervaren dat hij of zij zal moeten leren drinken uit eigen bron". Aan die bron wordt de Schepper ontdekt, oorsprong van de bron. Ook voor Jozef en Maria is het een zoektocht.

De aankomst in Bethlehem is niet eenvoudig: overal kloppen zij op de deur, maar nergens kunnen zij binnengaan. Overal zoeken, en nergens een opening vinden, nergens een plek waar zij passen. Niemand die de deur van zijn of haar hart openzette. Is dat een beeld van hoe gesloten wij kunnen zijn? Hoe ongelukkig we kunnen zijn? Dan kun je immers dat goddelijk licht niet zien, geen engelenzang, geen vrede op aarde...

De plek die Maria en Jozef vonden voor zichzelf, waar zij hun kind ter wereld konden laten komen, was in een stal. Een warme, geborgen plek, open voor wie binnen wil komen. Dat is een heel ander beeld dan die gesloten deuren. Misschien zijn wij diep van binnen ook net als die stal. Dat heb ik niet van mezelf: Psychiater Carl Jung, die zijn leven lang de menselijke psyche onderzocht, zei het precies zo: 'de mens is niet meer dan de stal, waarin God geboren wordt'. Niet meer - maar ook niet minder.

Wij zijn als mens warm van hart

Het klinkt misschien raar, maar het zegt toch precies hoe het zit. Wij zijn, als mens, zonder enige opsmuk, rijkdom of toeters en bellen, in de kern eenvoudig, maar warm van hart.

En juist daar laat God zich vinden. Daar, diep in ons, mag het goddelijk kind een plek krijgen, in de voederbak.

Voedsel voor onze ziel mag het zijn. Dat is werkelijk een nieuw begin, een begin waarna de wereld gaat veranderen. In elk geval jouw eigen wereld. Geluk hangt niet af van de omstandigheden, van wat je doet, van je status, van je intelligentie... er is geen paleis voor nodig. Geluk is iets wat van binnen begint, heel klein, en dan mag dat innerlijke gelukskind met veel zorg, aandacht, liefde en licht opgroeien. Je kunt het cadeautjes geven, net als de wijzen: goud, wierook en mirre.

Een gelukkig nieuwjaar - dat krijg je niet zo maar. Maar het kan wél komen. Gewoon een kwestie van op weg gaan, net zoals Jozef en Maria, zoals de herders, zoals de drie wijzen, en gaandeweg ontdek je de cadeautjes die je bij je hebt – en is daar de glanzende ster, die je de weg wil wijzen. Zo leren we langzaam onszelf te verstaan. Zo wordt de engelenzang van wens tot opdracht die ook echt te vervullen valt: mensen des welbehagens te zijn.

Barend Slettenaar